

ТЭКСТ ДЛЯ ВОДГУКУ

Скошаны луг

Вось скошаны луг! Сумна, нудна глядзіць ён на суседні цёмны лес, на памежнае, засеянае ярыной поле, на сіняе, чыстае неба. Здаецца, плача ён!.. Увесь ён здратаваны, збруджаны, зганьбаваны... Дзе ні паглядзі, – быццам гнілыя, хмурныя, пахілыя хаткі вёскі, параскіданы копы сена... Непрыглядна глядзець, маркотна...

Так скоро, у такі кароткі час зрабілася гэтка вялікая перамена!.. А ўсё вінавата жыццё, яго цвёрдыя вымаганні... Яшчэ ўчора зранку тут так весела, так чароўна было: стаяла зялёная, высокая, густая трава... Цёпленькі ветрык веяў і калыхаў яе... Пахла шчасцем, прасторам, воляй!.. Як магнаты – стаялі важна кусты чэмеру, калыхаліся чырвоненькія, лёгкія званочки, бялеў празрысты цюцюпан, смяяліся кастравыя ліпкія смолкі... Па кветках пырхалі матылёчкі, гулі пчолкі; у траве ля зямлі трашчалі незгамонныя цвыркунчыкі... Разам вылятала з-за лесу клапатлівая, неспакойная кáня і на ўсё горла крычала: “пі-іць! пі-іць!”

Гэтая пакараная Богам птушка бачыла і чула, што кругом шуміць жыццё, кругом радасць, шчасце, і ёй думалася, што пачуюць яе енк, поўны гора і мукі, і знойдзеца хоць адна добрая, спагадлівая душа і падасць ёй крышку вады, каб прагнаць страшэнную векавую смагу. Але не чуў яе ніхто, ды і ніхто і чуць не хацеў, бо кожнаму свой клопат – клопат вялікі: сабе ежы дастаць на сённяшні дзень. Усё жывое шукала пажывы, білася за яе з другімі насмерць, купляла цаной жыцця другога.

Хоць страшна і непавадна ўдумаўшыся, але весела і міла на погляд, бо ўсё, здавалася, тут толькі весялілася, іграла і жыло... І стаяў бы, здаецца, чалавек і глядзеў бы на гэту пекнасць прыроды, на яе з’яўленне, хоць бы не піўшы і не еўшы, цэлыя дні і ночы не змігнуўшы нікуды вокам!..

Ажно вась з усходам сонца прыйшоў на луг чалавек – цар зямлі і пачаў касіць... За ім прыйшоў другі, трэці, чацвёрты... Засвісталі косы, легла пад імі зялёная жывая траўка... А сонца яшчэ здэкавалася з яе: пякло і пякло...

Запанавала страшная смерць!..

Паводле Цішкі Гартнага
1909

Для даведкі:

	
Чэмер (лац. <i>Veratrum</i> ; рус. чемерица)	Цюцюпан (лац. <i>Leucanthemum vulgare</i> ; рус. нивяник обыкновенный, поповник)